

DEPARTEMENT WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID & GEZIN

Zorginspectie

Koning Albert II-laan 35 bus 31

1030 Brussel

T 02 553 34 34

contact.zorginspectie@vlaanderen.be

www.zorginspectie.be

INSPECTIEVERSLAG GEHANDICAPTENZORG MELDING

(versie 5 augustus 2021)

INSPECTIEPUNT

Naam	De Vleugels
Adres	Stokstraat 1, 8650 Klerken
Dossier/erkeningsnr.	

INRICHTENDE MACHT

Naam	De Vleugels
Juridische vorm	VZW
Adres	Stokstraat 1, 8650 Klerken

UITBATINGSPLAATS

Naam	De Vleugels
Adres	Stokstraat 1, 8650 Klerken

INSPECTIEBEZOEK

Bezoek	aangekondigde inspectie op 23.06.22 (9:00-13:00)
Datum laatste vaststelling	23 juni 2022
Verslagnummer	V-2022-BRNA-0029
Inspecteur(s)	Bruno Naessens
Gesprekspartner(s)	Dhr. B. Vanbeselaere, algemeen directeur Mevr. M. Lagrou, directeur zorg Mevr. L. Maes, administratief directeur

LEESWIJZER

Toegepaste wetgeving en infonota's:

- Decreet van 17 oktober 2003 betreffende de **kwaliteit** van de gezondheids- en welzijnsvoorzieningen
- Decreet van 7 mei 2004 betreffende de **rechtspositie** van de **minderjarige** in de integrale Jeugdhulp
- Decreet van 12 juli 2013 betreffende de **integrale jeugdhulp**
- Besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 2008 houdende de wijze van vereffening van een vrij besteedbaar **bedrag** en de toekenning ervan aan de **minderjarigen** aan wie residentiële jeugdhulpverlening geboden wordt, ter uitvoering van een beschikking van de jeugdrechtbank of van een advies van het bureau voor bijzondere jeugdbijstand, in voorzieningen die erkend en gesubsidieerd zijn door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap.
- Besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2011 betreffende de algemene **erkenningsvoorwaarden en kwaliteitszorg** van voorzieningen voor opvang, behandeling en begeleiding van personen met een handicap
- Besluit van de Vlaamse Regering van 26 februari 2016 houdende de erkenning en subsidiëring van **multifunctionele centra** voor personen met een handicap
- Besluit van de Vlaamse Regering van 24 juni 2016 houdende het **vergunnen** van aanbieders van **niet-rechtstreeks toegankelijke** zorg en ondersteuning voor personen met een handicap
- Besluit van de Vlaamse Regering van 24 juni 2016 over de **besteding van het budget** voor niet-rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning voor meerderjarige personen met een handicap en over organisatiegebonden kosten voor vergunde zorgaanbieders
- Infonota's van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

De regelgeving en infonota's vindt u op www.vaph.be

Onze opdracht

De opdracht van Zorginspectie bestaat erin om ten behoeve van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) een objectief beeld te geven over de mate waarin de werking van de vergunde, erkende en gesubsidieerde voorzieningen beantwoordt aan de regelgeving en bepalingen zoals hierboven aangegeven.

Het VAPH is bevoegd voor de vergunning, erkenning en subsidiëring van deze voorzieningen. De finale beoordeling van het dossier komt dit agentschap toe. Het VAPH beschikt naast het inspectieverslag ook over andere dossier-elementen voor die beslissing.

Het VAPH kan aan de voorziening vragen binnen een te bepalen termijn de nodige maatregelen te nemen om aan de verplichtingen te voldoen zoals die decretaal en reglementair bepaald zijn (BVR van 4 februari 2011, artikel 55 en volgende).

Sinds 1 januari 2019 verlopen de inspecties en bijhorende inspectieverslagen conform de bepalingen uit het decreet van 19 januari 2018 houdende het overheidstoezicht in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid .

Een uitgebreide toelichting over de aanpak van Zorginspectie kunt u nalezen op www.zorginspectie.be. Alle verslagen van Zorginspectie worden overgemaakt aan het VAPH.

Wat komt u te weten in dit verslag?

Per bevroegd item wordt beschreven hoe de werkwijze en praktijk in elkaar zitten zoals dit kan worden vastgesteld tijdens het inspectiebezoek. Hiervoor worden standaardvragen gebruikt, waar nodig aangevuld met een toelichting.

Niet alle elementen uit de regelgeving komen aan bod tijdens elke inspectie. Toch moet aan alle elementen uit de regelgeving worden voldaan: ze komen ofwel aan bod bij een volgend inspectiebezoek of het toezicht erop behoort tot de opdracht van het VAPH.

Per hoofdstuk in het verslag wordt onder de titel “Samenvatting van de vaststellingen” aangegeven of er aandachtspunten en/of inbreuken zijn genoteerd:

- Een **inbreuk** wordt genoteerd bij de niet-naleving van de regelgeving door actoren in de zorg. Onder regelgeving wordt niet alleen wetgeving verstaan, maar ook geformaliseerde afspraken (Decreet van 19/01/2018 houdende het overheidstoezicht in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid, artikel 2, 6° en artikel 3).
- Door middel van een **aandachtspunt** wordt aandacht gevraagd voor bijsturing van bepaalde elementen uit de werking van de zorgaanbieder, zonder dat er sprake is van een inbreuk. Zorginspectie vraag hiervoor aandacht met het oog op de optimale werking van de zorgaanbieder in functie van de verbetering van de kwaliteit van zorg geboden aan de gebruiker.

Indien een zorgaanbieder niet voldoet aan de vereisten voor een verantwoorde ondersteuning, kunnen de inbreuken aanleiding geven tot een opvolgingsbezoek. Een opsomming van dergelijke inbreuken komt expliciet aan bod in het besluit.

Het besluit vermeldt ook welke eerder vastgestelde inbreuken zijn weggewerkt of worden behouden. Het kan ook zijn dat een eerder vastgestelde inbreuk niet werd gecontroleerd (bijvoorbeeld omdat de remediëringstermijn nog loopt) of dat de inbreuk de kwalificatie “niet toetsbaar” krijgt (het gaat dan om specifieke gevallen waarover op moment van het inspectiebezoek geen uitspraak kan worden gedaan).

In het verslag wordt gesproken over “de **zorgaanbieder**” ongeacht de specifieke zorg en ondersteuning die wordt aangeboden door het inspectiepunt. Zowel voor volwassenen als voor minderjarigen wordt de term “**gebruiker**” gehanteerd.

Privacy

Zorginspectie houdt bij het opstellen en verspreiden van haar verslagen rekening met de privacy van alle betrokken partijen. Verslagen bevatten persoonsgegevens en mogen daarom slechts in beperkte mate verspreid worden. Met dergelijke verslagen dient zorgvuldig te worden omgegaan. Verslagen waaruit persoonsgegevens zijn verwijderd, zijn geschikt voor ruimere verspreiding. Zij kunnen worden opgevraagd via: openbaarheid.zorginspectie@vlaanderen.be

Meer informatie over de toepasselijke regels vindt u op de website van de Gegevensbeschermingsautoriteit: www.gegevensbeschermingsautoriteit.be

1 BASISGEGEVENS VAN DE ZORGAANBIEDER

1.1 VERGUNNING/ERKENNING

De organisatie is erkend en/of vergund als:

- vergunde zorgaanbieder
- multifunctioneel centrum
- aanbieder van rechtstreeks toegankelijke hulp
- aanbieder ondersteuning voor geïnterneerden
- forensische VAPH-unit
- observatie-, diagnose- en behandelunit (ODB-unit)
- andere:

Toelichting:

De organisatie biedt zorg en ondersteuning aan:

- volwassenen, namelijk:
 - woonondersteuning
 - dagondersteuning
 - individuele ondersteuning

- kinderen en jongeren, namelijk:
 - verblijf
 - dagopvang schoolaanvullend
 - dagopvang schoolvervangend
 - begeleiding (mobiel en ambulantly)

Totaal aantal gebruikers (in koppen) dat zorg en ondersteuning krijgt aangeboden door de organisatie:
Er worden momenteel in De Vleugels ongeveer 350 cliënten ondersteund door een 500-tal medewerkers.
De school Heuvelzicht bevindt zich op hetzelfde terrein.

De vaststellingen in dit verslag hebben betrekking op het aanbod van rechtstreeks toegankelijke hulp

1.2 DOELGROEP

De organisatie biedt zorg en ondersteuning aan volgende doelgroep(en):

- niet-aangeboren hersenletsel
- licht verstandelijke handicap
- matig verstandelijke handicap
- ernstig/diep verstandelijke handicap
- blind of slechtziend
- doof/slechthorend of spraakstoornis
- autisme of autismspectrumstoornis
- motorische handicap
- gedrags- en emotionele stoornissen
- meervoudige handicap

Toelichting:

2 SAMENVATTING VAN DE MELDING

Vastgesteld op basis van: mailverkeer met het VAPH

Het VAPH vraagt zich af of de ondersteuning die De Vleugels aanbiedt middels rechtstreeks toegankelijke hulp past binnen de modaliteiten zoals omschreven in het BVR van 22.02.13 betreffende rechtstreeks toegankelijke hulp voor personen met een handicap. Het BVR van 22.02.13 stelt dat wanneer er binnen het kader van rechtstreeks toegankelijke hulp ambulante, mobiele of groepsbegeleiding wordt aangeboden, het dient te gaan om algemene psychosociale ondersteuning. Het VAPH stelt binnen deze context dat het niet de bedoeling is om RTH-punten in te zetten voor paramedische handelingen die Riziv gerelateerd zijn. Het VAPH stelt de vraag of er binnen de RTH-werking van De Vleugels logopedie wordt verstrekt met RTH-middelen.

3 ONDERZOEK VAN DE MELDING

3.1 ELEMENT 1: HET RTH-AANBOD VAN DE VLEUGELS IS CONFORM MET HET BVR VAN 22 FEBRUARI 2013?

Vastgesteld op basis van: interne registraties RTH in Softwel, overzichtgegevens RTH van De Vleugels, facturen gebruikers RTH, individuele dienstverleningsovereenkomsten, info website mutualiteit, brochure RTH van het VAPH

Onderzoek van dit element

3.3.1. Algemene gegevens

Een aantal gegevens rond RTH werden in kaart gebracht aan de hand van het afgesloten jaar 2021.

De Vleugels is als MFC/vergunde zorgaanbieder niet alleen erkend om niet rechtstreeks toegankelijke hulp aan te bieden, maar ook erkend om rechtstreeks toegankelijke hulp aan te bieden. In 2021 waren er 90,27 punten beschikbaar, in realiteit werd een aanbod gerealiseerd voor in totaal 143,90 punten. Er werden binnen deze context geen punten afgestaan aan andere initiatiefnemers.

In 2021 deden 49 personen met een beperking een beroep op rechtstreeks toegankelijke hulp.

De Vleugels biedt de volgende rechtstreeks toegankelijke hulp aan:

- Verblijf
- Dagondersteuning
- Individuele begeleiding (zowel mobiel als ambulante)

In 2021 werd de volgende ondersteuning, gespreid over de eerder vermelde 49 personen, gerealiseerd:

Ondersteuning	Aantal
Verblijf	51
Dagondersteuning	
- Halve dag	10
- Volledige dag	473
- Anderhalve dag	15
Individuele begeleiding	
- Ambulante	450
- Mobiele	109

Nadere analyse leert dat ongeveer 29% van het gerealiseerde aantal RTH-punten kan worden toegeschreven aan het aanbieden van verblijf en/of dagondersteuning; het gaat om 10 personen met een beperking. 71% van het gerealiseerde aantal RTH-punten kan worden toegeschreven aan individuele begeleiding, het gaat om 40 personen met een beperking

Voor elke persoon met een beperking die beroep doet op rechtstreeks toegankelijke hulp, wordt een individuele dienstverleningsovereenkomst afgesloten waarin wordt vermeld op welke ondersteuning de gebruiker beroep doet tegen welk tarief, bv. een individuele begeleiding van minimum 1 uur en maximum 2 uur kost € 5,63, een dag verblijf kost € 26,97, een dag dagondersteuning kost € 10,72,... (cfr. bedragen zoals vastgelegd in Art. 15 van het BVR van 22.02.13).

3.3.2. Het aanbod rechtstreeks toegankelijke hulp nader bekeken

Zorginspectie ging dieper in op het RTH-aanbod van De Vleugels in de praktijk; het rechtstreeks toegankelijk ondersteuningsaanbod van De Vleugels heeft betrekking op:

3.3.2.1. Verblijf

Personen die binnen rechtstreeks toegankelijke hulp beroep doen op verblijf, ontvangen dezelfde verblijfsondersteuning als personen die binnen niet rechtstreeks toegankelijke hulp in De Vleugels verblijven.

3.3.3.2. Dagondersteuning

Personen die binnen rechtstreeks toegankelijke hulp beroep doen op dagondersteuning, ontvangen dezelfde dagondersteuning als personen die binnen niet rechtstreeks toegankelijke hulp in De Vleugels beroep doen op dagondersteuning.

3.3.3.3. Individuele begeleiding

- Hippotherapie

Het gaat om therapeutisch paardrijden met Haflingers onder begeleiding van een ergotherapeut/kinésist. De gesprekspartners geven aan dat via therapeutisch paardrijden wordt gepoogd om een positieve bijdrage te leveren aan het concentratievermogen, de motoriek en het zelfvertrouwen van de persoon met een beperking. Daarnaast wordt via therapeutisch paardrijden ook ingezet op relaxatie.

- Ergo-ontwikkeling

Het gaat om uiteenlopende ondersteuning verstrekt door ergotherapeuten, bv. activiteiten ter bevordering van de fijne motoriek, leren spelen, omgaan met taakspanning.

- Begeleiding

Het gaat om ondersteuning, in essentie verstrekt door ortho-agogen op uiteenlopende vlakken: begeleiding aan huis, verstrekken van begeleidings- en opvoedingstips aan netwerken, ondersteuning op het vlak van verwerkings- en aanvaardingsproblematiek.

- Logopedische ondersteuning

Het gaat om ondersteuning verstrekt door 2 logopedisten, werkzaam binnen De Vleugels, die gericht is op algemene taalontwikkeling en soms voedingsstimulatie.

Vermits het VAPH uitdrukkelijk polste naar het RTH-aanbod op vlak van logopedie, ging Zorginspectie hier dieper op in. Zorginspectie vroeg aan de gesprekspartners of deze activiteiten niet eerder passen binnen een Riziv-aanbod.

De gesprekspartners geven het volgende aan:

Er wordt in het bijzonder over gewaakt dat ondersteuning wordt ontwikkeld die niet binnen het reguliere circuit kan worden opgenomen. De Vleugels hanteert hierbij de volgende uitgangspunten:

- Enkel kinderen uit het gewone kleuteronderwijs komen in aanmerking (kinderen in het buitengewoon onderwijs kunnen immers al beroep doen op extra ondersteuning vanuit de school.
- Enkel kinderen met een IQ van minder dan 60 komen in aanmerking; deze kinderen komen, zo stellen de gesprekspartners, niet in aanmerking voor logopedie binnen de Riziv-nomenclatuur; er wordt hiervoor verwezen naar info op de website van een mutualiteit waar wordt gesteld dat enkel personen zonder intelligentiestoornissen (totaal IQ >= 86) in aanmerking komen voor therapie in functie van de behandeling van stoornissen in de receptieve en/of expressieve taalontwikkeling.

<https://www.cm.be/professioneel/zorgverleners/logopedisten/stoornissen/b2-stoornissen-in-de-receptieve-en-of-expressieve-taalontwikkeling#:~:text=Het%20totale%20IQ%2C%20gemeten%20door,lijst%2C%20bedraagt%2086%20of%20meer>

De gesprekspartners voegen er nog aan toe dat De Vleugels aan personen met een IQ van meer dan 60 sowieso de vermelde ondersteuning niet aanbiedt, vermits de kerncompetenties waarover De Vleugels beschikt, vooral gericht zijn op personen met ernstig/diep verstandelijke beperking.

In 2021 was er 1 kind dat binnen deze context 14 individuele mobiele begeleidingen heeft gekregen. Deze individuele begeleidingen zijn voor het vermelde kind inmiddels beëindigd.

Op het moment van het inspectiebezoek zijn er 2 kinderen die binnen deze context beroep doen op individuele begeleiding. Ondertekende individuele dienstverleningsovereenkomsten waarin de algemene type-ondersteuning is vastgelegd (mobiele en ambulante begeleiding RTH) tegen een vergoeding zoals vastgelegd in Art. 15 van het BVR van 22.02.13, waren voor beide kinderen aantoonbaar.

Wat betreft de inhoudelijke opvolging, zijn er inhoudelijke registraties, maar is geen sprake van een formeel handelingsplan (de opmaak van een handelingsplan is overigens geen verplichting binnen de regelgeving van toepassing op rechtstreeks toegankelijke hulp). De ondersteuning wordt overlegd met zowel school als ouders en wordt ingebed in de ondersteuning van het CLB.

3.3.3. Overwegingen van Zorginspectie

Artikel 1 van het BVR van 22.02.13 betreffende rechtstreeks toegankelijke hulp voor personen met een handicap, beschrijft de begrippen 'ambulante begeleiding' en 'mobiele begeleiding' binnen rechtstreeks toegankelijke hulp als volgt:

- ambulante begeleiding: de algemene psychosociale ondersteuning van minimaal één uur en maximaal twee uur, waarbij de persoon met een handicap of zijn netwerk zich naar de hulpverlener verplaatst;
- mobiele begeleiding: de algemene psychosociale ondersteuning van minimaal één uur en maximaal twee uur, waarbij de hulpverlener zich naar de persoon met een handicap of zijn netwerk verplaatst;

Uit het voorgaande kan worden afgeleid dat de individuele begeleiding of ondersteuning die door een zorgaanbieder wordt verstrekt, dient te bestaan uit algemene psychosociale ondersteuning. Wat precies moet worden verstaan onder algemene psychosociale ondersteuning is in de regelgeving niet beschreven.

Evenmin zijn er aanvullende richtlijnen of infonota's van het VAPH die het begrip 'algemene psychosociale ondersteuning' nader beschrijven of eventuele activiteiten uitsluiten. Enkel in de brochure RTH, door het VAPH ontwikkeld voor personen die mogelijk beroep willen doen op rechtstreeks toegankelijke hulp, wordt individuele begeleiding nader toegelicht:

'Tijdens individuele gesprekken met een begeleider kunt u vragen stellen over de organisatie van uw huishouden, uw administratie, uw werksituatie... Kinderen kunnen worden begeleid om hun handicap te leren aanvaarden en ermee te leren omgaan. Ouders kunnen opvoedingsondersteuning krijgen. Een gesprek duurt één tot twee uur.'

Vermits er in regelgeving, richtlijnen of infonota's geen éénduidige omschrijving van het begrip 'algemene psychosociale ondersteuning' kan worden teruggevonden ging Zorginspectie zelf op het internet op zoek naar

een mogelijke definitie voor het begrip 'algemene psychosociale ondersteuning'. Zorginspectie stelde al snel vast dat het aspect 'psychosociaal' een rekbaar begrip is dat in uiteenlopende omstandigheden en/of vakgebieden een andere invulling kan krijgen.

Besluit bij dit element:

Voor Zorginspectie staat het vast dat de ondersteuning die De Vleugels binnen RTH aanbiedt in de vorm van individuele begeleiding, bijdraagt tot de algemene ontwikkeling van personen met een beperking en het psychisch en lichamelijk welbevinden van personen met een beperking. Of de ondersteuning hiermee past binnen de algemene psychosociale ondersteuning zoals omschreven in de regelgeving RTH, is een semantische discussie waaraan Zorginspectie zich niet waagt bij gebrek aan een éénduidige afbakening van het begrip 'algemene psychosociale ondersteuning' in regelgeving, richtlijnen of infonota's. Hooguit kan worden gesteld dat een aantal activiteiten niet aansluiten bij de individuele begeleiding zoals ze door het VAPH werd uitgelegd in haar brochure RTH.

Wat betreft het verstrekken van logopedische ondersteuning, benadrukken de gesprekspartners dat het aanbod bedoeld is voor heel jonge ernstig, diep verstandelijk beperkte kinderen die geen soortgelijke ondersteuning op het vlak van algemene taalontwikkeling kunnen bekomen via Riziv nomenclatuur.

SAMENVATTING VAN DE VASTSTELLINGEN

INBREUKEN

Er werden geen inbreuken vastgesteld.

AANDACHTSPUNTEN

Er werden geen aandachtspunten vastgesteld.

BESLUIT

SAMENVATTING VAN DE VASTSTELLINGEN

Aantal nieuwe inbreuken	0
Aantal weggewerkte inbreuken	0
Aantal niet weggewerkte inbreuken	0
Aantal inbreuken niet bevraagd	0
Aantal inbreuken niet toetsbaar	0
Aantal aandachtspunten	0